

Täysistunto

Torstai 8.4.2021 klo 16.00—19.18

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eläinten kuljetuksesta annetun lain muuttamisesta Hallituksen esitys HE 25/2021 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan tässäkin enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Ministeri Leppä poissa. Mennään puhujalistaan. — Edustaja Juvonen.

Keskustelu

17.13 Arja Juvonen ps: Arvoisa puhemies! Tässä on käsittelyssä hallituksen esitys laiksi eläinten kuljetuksesta annetun lain muuttamisesta. Tämän esityksen mukaan lakiin lisättäisiin EU:n virallista valvontaa koskevan asetuksen täydentämisen edellyttämät säännökset, ja säännökset koskisivat valvonnan järjestämiseen ja valvontaan liittyviä viranomaisten tehtäviä. Tähän lakiin liittyy myös EU:n eläinkuljetuksia koskevan asetuksen tarkoittama koulutus ja sen seuranta, ja koulutusta voisivat antaa ja pätevyystodistuksen edellyttämiä kokeita järjestää ammatilliset oppilaitokset ja ammattikorkeakoulut. Uutena vaatimuksena kuljetustoimijalle tulisi velvoite reittisuunnitelman laatimiseen porojen ja turkiseläinten pitkissä kuljetuksissa, kun kuljetus suuntautuu Suomen ulkopuolelle. Myös aluehallintoviraston ja kunnaneläinlääkärin tehtäviä reittisuunnitelmien valvonnassa täsmennettäisiin. — Arvoisa puhemies, ministeri saapui. Jatkanko puhetta?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Jatkakaa vain.

Eli kysymys on eläinten hyvinvoinnista, ja on hyvä asia, että meillä täällä eduskunnassa on tällainen lakiesitys. Tämä tuskin tulee sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, mutta haluan nostaa esille muutamia seikkoja, jotka itseäni askarruttavat:

Tällä hetkellä jos milloin eläimet ovat olleet meille ihmisille hyvin tärkeitä. Monet ovat ottaneet koiranpennun tai kissanpennun lohduttamaan myös tätä korona-arkea, ja suurin osa ihmisistä hoitaa eläimensä suurella rakkaudella ja huolellisesti. Suomessa on odotettu eläinsuojelulakia. Viime kaudellahan se kaatui, ja olisi toivottavaa, että saisimme eläinsuojelulain, jossa parannettaisiin eläinten oikeuksia.

Luen muutamia pysäyttäviä uutisotsikoita viimeisen vuoden kahden ajalta: Koiria kaltoin kohdellut nainen, 26 nälkiintynyttä koiraa — ehdollista vankeutta, eläintenpitokielto. Lammastilallinen, törkeä eläinsuojelurikos. Nautoihin ja sikoihin kohdistuneista eläinsuo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2021 vp

jelurikoksista selviää usein sakolla. Valvontaeläinlääkärit kokevat voimattomuutta. Hevostila, törkeä eläinsuojelurikos — ehdollista. Maatilalla kuollut kymmeniä eläimiä Itä-Lapissa — epäily: törkeä eläinsuojelurikos. Koiria likaisessa häkissä, pennut kärsivät kylmästä — sakot. 50 nautaa ilman ruokaa — ehdollista.

Muutama vuosi sitten Suomessa nousi kohu teurastamoissa tapahtuneista vääränlaisista teurastuksista ja laiminlyönneistä. Tein silloin kirjallisen kysymyksen asiasta, ja vastauksessa nostettiin esiin muun muassa ongelmat koulutuksessa ja siinä, että välttämättä ei ole tällaista virallista koulutusta muun muassa eläinten teurastamiseen liittyen. Kysyisin teiltä, ministeri, nyt: onko asia korjaantunut, ja millä tavalla teurastamoissa tilanteet ovat parantuneet tämän pahan kriisin jälkeen, mikä silloin muutamia vuosia sitten oli? [Puhemies koputtaa]

Samalla kysyn myös tästä eläinsuojelullisesta asiasta: milloin saamme eläinsuojelulain, ja mitä mieltä olette näistä rangaistuksista? Se ei liity tähän esitykseen, mikä nyt on käsitelyssä, mutta se liittyy kuitenkin teemaan, koska eläinten hyvinvointi on meille kaikille yhteinen asia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt ministeri Leppä. Kerkesimme täällä jo aloittaa, joten voitte sekä vastata edustaja Juvoselle että esitellä lain.

17.16 Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä (esittelypuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Tämän hallituksen esityksen tavoitteena on EU:n uuden valvonta-asetuksen toimeenpano, viranomaisten toimivaltuuksien selkeyttäminen sekä eläinten hyvinvoinnin parantaminen. EU:n uusi valvonta-asetus koskee laajalti sekä maataloutta että elintarviketuotantoa sisältäen yleiset kyseisten sektoreiden valvonnassa huomioitavat valvonnan periaatteet.

Tällä hallituksen esityksellä toimeenpantaisiin valvonta-asetus eläinkuljetusten osalta antamalla Ruokavirastolle viranomaisten välistä tiedonvaihtoa koskeva koordinoitavaksi. Lisäksi sekä Ruokavirastolta että aluehallintoviranomaisilta edellytettäisiin vuosittaisen valvontasuunnitelmien tekoa. Esityksen mukaan Ruokavirasto voisi käyttää valvonnassa apunaan valtuutettuja tarkastajia valvonta-asetuksen periaatteiden mukaisella tavalla. Rikkomuksista ilmoittajan henkilöllisyyden suojelusta säädettäisiin niin ikään valvonta-asetuksen periaatteiden mukaisesti.

EU:n eläinkuljetusasetus edellyttää keskeisimpien tuotantoeläinten osalta reittisuunnitelmaa pitkiltä, yli kahdeksan tuntia kestävilta maan rajojen ulkopuolelle suuntautuvilta kaupallisilta kuljetuksilta. Esityksellä pyritäisiin selkeyttämään viranomaisten toimivaltuuksia vahvistamalla aluehallintoviranomaisen roolia reittisuunnitelman hyväksymisessä.

Lisäksi viranomaisten toimivaltuuksiin liittyen esityksellä annettaisiin Tullille itsenäinen toimivalta eläinkuljetuksia valvovana viranomaisena. Tällä hetkellä Tulli voi ainoastaan antaa virka-apua eläinkuljetusten valvonnassa. Muutoksella pyritäisiin siis tehostamaan myös laittoman pentukaupan valvontaa.

Esityksellä pyritäisiin myös parantamaan eläinten hyvinvointia edellyttämällä reittisuunnitelma turkiseläinten ja porojen pitkissä kuljetuksissa, kun kuljetus suuntautuu Suomen ulkopuolelle. Kyseisten eläinten osalta EU:n eläinkuljetusasetus ei edellytä reittisuunnitelmaa. Reittisuunnitelman tarkoitus on edesauttaa eläinten hyvinvointia koskevien vaatimusten huomioimista kuljetusten aikana ja varmistaa, että suunniteltu kuljetus on eläinten hyvinvoinnin kannalta realistinen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2021 vp

EU:n kuljetusasetus edellyttää kaupallisten kuljetusten osalta eläinkuljettajilta ammatti-eläinkuljettajakoulutuksen ja -kokeen suorittamista eli ammattitaitoa. Esityksellä rajattaisiin koulutuksen ja kokeen järjestäminen alan oppilaitosten tehtäväksi. Tällä hetkellä lain-säädännössä ei ole säädetty koulutuksen järjestämisestä.

Esityksellä säädettäisiin asetuksenantovaltuudesta, jonka mukaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voitaisiin säätää eläinten kuljetuskelpoisuuden ja -kuntoisuuden vaatimuksista maan sisäisissä kuljetuksissa. Kyseinen asetuksenantovelvollisuus antaisi mahdollisuuden säätää muun muassa minimi-iästä vaikkapa vasikoiden kuljetusta koski-en. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Edustaja Pelkonen.

17.20 Jaana Pelkonen kok: Arvoisa herra puhemies! Kuten edustaja Juvonen omassa puheenvuorossaan hyvin toi esiin, eläinten hyvinvoinnista ei koskaan voi puhua liikaa. Tämän hallituksen esityksen esitystekstin mukaan eläinkuljetussäännösten vastaista toimintaa havaitaan noin 10 prosentissa tarkastetuista kuljetuksista ja suurin osa epäkohdista liittyy puutteisiin asiakirjoissa. Toiseksi eniten havaitaan yleensä puutteita kuljetusvälineen kunnossa ja turvallisuudessa sekä pitkien kuljetusten lisävaatimusten noudattamisessa. Kolmanneksi eniten puutteita tämän tekstin mukaan havaitaan kuljetuskäytännöissä ja tilavaatimusten noudattamisessa.

On erittäin tärkeää, että eläinkuljetusten valvontaa tehostetaan ja samalla myös selkeytetään. Esimerkiksi esiin jo nostettu reittisuunnitelmien vaatiminen on hyvä asia. Faktaa on, että valitettavasti välinpitämättömyys ja eläinten kohtelu on aivan liian yleistä maassamme. Tässä yhteydessä olisin myös itse halunnut tietää, koska mahdollisesti saamme tänne saliin käsittelyyn tämän pitkään odotetun hallituksen esityksen laiksi eläinten hyvinvoinnista. Sitä olemme todella pitkään odottaneet, ja sille on todella suuri tarve. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Elomaa.

17.21 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! On äärimmäisen tärkeää, että eläinkuljetusten osalta lisätään sääntelyä ja valvontaa EU-tasolta lähtien. Olen vuosien saatossa lukenut ja nähnyt videoita niin paljon suorastaan puistattavista uutisista eläinkuljetuksiin liittyen, törkeistä väärinkäytöksistä. Pahaa tekee. Sitä aina ajattelee, että voivatko asiat todella olla tällä tasolla EU-alueella vielä 2000-luvulla. Ymmärrys siitä, että eläin ei ole mikään esine vaan elävä olento, on lisääntynyt vuosien saatossa, mutta paljon on vielä parantamisen varaa. Tuntuu väärinkäytösten valtavasta määrästä johtuen siltä, että myös lainsäädäntö EU:n alueella, osin Suomessakin, on varsin puutteellinen turvatakseen eläimille edes minimaalisen hyvinvoinnin tason. Muutosta tarvitaan todella.

Tässä esityksessä lakiin lisätään EU:n virallista valvontaa koskevan asetuksen täydentämisen edellyttämät säännökset liittyen valvonnan järjestämiseen sekä viranomaisten tehtävien määrittelyyn. On lähtökohtaisesti hyvä asia, että ehdotuksen mukaan myös Tulli voisi suorittaa valvontaa EU:n sisärajoilla. Hallinnollisten pakkokeinojen sääntelyn selkeyttäminen on niin ikään hyvä asia. Myös eläinkuljetuksiin liittyvä koulutustoiminta sekä reittisuunnitelmien laatiminen pidempien kuljetusten kohdalla ovat sinänsä ihan positiivisia asioita. Koulutusten järjestämiseen liittyen on pidettävä huolta siitä, että koulutustarjonta on riittävää ja joustavaa sekä kohtuuhintaista siltä osin kuin se on maksullista.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2021 vp

Ruokaviraston rooli on keskeinen, ja se vastaa yhteistyöstä EU-tahojen kanssa. Se siis vastaa viranomaisten välisen tietojenvaihdon toimivuudesta ja koordinoi monivuotista kansallisen valvontasuunnitelman valmistelua. Tämän takia on tärkeää varmistaa, että Ruokavirastolla on riittävät resurssit toteuttaa näitä tehtäviä menestyksekkäästi. Sama pätee aluehallintoviraston ja kunnaneläinlääkärin esityksen mukaiseen reittisuunnitelmien valvontatoimintaan. On hyvä, että esityksessä on huomioitu myös väärinkäytöksistä ilmoittavien henkilöiden henkilöllisyyden suojaaminen. Toivottavasti tämä madaltaa kynystä puuttua väärinkäytöksiin.

Lakiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jossa säädettäisiin poroja ja turkiseläimiä koskevasta reittisuunnitelman laatimisvelvollisuudesta pitkissä eläinkuljetuksissa silloin, kun tällainen kuljetus suuntautuu toiseen jäsenvaltioon tai kolmansiin maihin. Tavoite on edistää eläinten hyvinvointia kuljetuksen aikana. Vaikka esityksessä mainitaan, että viranomaiset saisivat mahdollisuuden puuttua reittisuunnitelmien lisäksi jälkikäteistarkastuksiin, on kylmä tosiasia, että viimeistään siinä vaiheessa, kun eläimet ovat EU-alueen ulkopuolella, ne oikeudet romahtavat. Ne ovat niin sanotusti vapaata riistaa. Monissa maissa ei piitata ptkääkään eläinten hyvinvoinnista ja kohtelu on kamalaa. Tämä asia on yleisesti tiedossa täällä meillä Suomessa. Ratkaisu tehdään siinä vaiheessa, kun eläin päätetään lähettää maahan, jossa eläinten kohtelu on huonolla tolalla.

Mielestäni meillä Suomessa tulisikin käydä perusteellinen keskustelu tuhansien turkiseläinten saati porojen lähettämisestä eläinten hyvinvoinnin kannalta kyseenalaisiin kohdemiin. [Mai Kivelä: Juuri näin!] Myös suomalaisen turkistarhausosaamisen välittäminen esimerkiksi Kiinaan ei palvele alan yrittäjien etuja, koska se mahdollistaa epäeettisen ulkomaisen tehotuotannon. Kiinaan on jo vuosia viety tuhansia jalostuskettuja. Esimerkiksi Kiinasta sanotaan, että siellä kohdellaan turkiseläimiä huonommin kuin Suomessa. On ristiriitaista, että sinne viedään sitten näitä jalostuseläimiä kuitenkin.

Vaikka Suomi panostaisikin tunnollisesti eläinkuljetusten valvontaan, niin epäilen, että monissa EU-maissa asiaa ei viedä juuri eteenpäin. Mielestäni Suomi voisiakin yrittää nostaa eläinkuljetuksiin liittyviä epäkohtia voimakkaammin esille. Tarvitaan vielä nykyistekin järeämpiä keinoja asiallisten eläinkuljetusten edistämiseksi koko EU-alueella. Myös sanktioiden on oltava sillä tasolla, että ne todella mietityttävät silloin, kun jossain päin harkitaan eläinten kuljettamista niiden oloista piittaamatta.

Arvoisa puhemies! Näin lopuksi: Eläin ei ole esine, eläin on tunteva olento. Eläinten hyvinvointilaki tulee käsittelyyn nyt ennen kesää tai viimeistään elo—syyskuussa, niin on ministeri Leppä minullekin sanonut, ja sanotaan näin, että odotamme siltä todella paljon eläinten hyvinvoinnin kannalta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kivelä.

17.27 **Mai Kivelä vas:** Arvoisa puhemies! Ensinnäkin... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Mikrofonin ensinnäkin päälle.

Arvoisa puhemies! Ensinnäkin haluan sanoa, että pitkät eläinkuljetukset ovat aina riski eläinten hyvinvoinnille. Eläinten näkökulmasta pitkät kuljetukset voivat sisältää paljon kärsimystä. Voi tulla vammoja, eläimet voivat kärsiä nälästä ja janosta, jopa nestehukkaan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2021 vp

asti, ja osa eläimistä voi sairastua tai jopa kuolla kuljetuksen aikana. Kuljetustilanne ylipäätään on usein myös hyvin stressaava eläimille, ja pitkät kuljetukset voivat kestää jopa päiviä.

No, nyt eläinkuljetukset ovat lähiaikoina olleet vahvasti esillä, kun Ever Given -alus juuttui Suezin kanavaan ja sinne jäi jumiin ainakin 200 000 eläintä, ja jokainen ymmärtää, että tämä on aivan painajaismainen tilanne eläimille. Korona on tuonut myös omat lisärisikit eläinten näkökulmasta kuljetuksiin, sillä kuljetukset saattavat seisoa rajoilla paljon normaalia pidempään, ja näin ollen ne ovat entistä raskaampia eläimille.

Myös Suomi on pitkien etäisyyksien maa, ja myös täällä eläimet joutuvat pitkiin kuljetuksiin. Siksi on tosi tärkeää, että eläinten kuljetuksia tarkastellaan kriittisesti, että niitä rajoitetaan ja että niitä valvotaan. Tämän lain tarkoitus on suojella kuljetettavia eläimiä, ja olen tyytyväinen siihen, että nyt tähän lakiin esitetään parannuksia — eli kiitos siitä. Esityksessä tosiaan tulee esiin, niin kuin edustaja Pelkonen sanoi, että noin 10 prosentissa tarkastetuista kuljetuksista havaitaan näitä puutteita, jotka voivat liittyä esimerkiksi kuljetusvälineen kuntoon, turvallisuuteen, pitkien kuljetusten lisävaatimusten noudattamiseen, kuljetuskäytännöissä ja tilavaatimusten noudattamisessa tapahtuviin puutteisiin. Sen takia on tosi tärkeää, että tätä valvontaa nyt käsitellään tässä samassa, ja on hyvä, että valvontaa entisestään myös tehostetaan tämän lain ansiosta.

Pidän myös erittäin hyvänä sitä, että turkiseläinten kuljetuksiin tulee näitä lisävaatimuksia, ja esityksen perusteluissakin tosiaan nostetaan esiin nämä turkiseläinten pitkät kuljetusmatkat Kiinaan. Ajattelenkin samoin kuin täällä edellinen puhuja esimerkiksi, että nyt olisi hyvä aika puhua siitä, kuinka eettistä tämä toiminta oikeastaan on. Ensinnäkin tietenkin ajattelen, että turkistarhaus ylittää pitäisi kieltää Suomessa, mutta tällainen turkiseläinten kuljettaminen Kiinaan tulisi ehdottomasti myös lopettaa välittömästi. Onhan se aika erikoista, että täällä Suomessa puolustellaan kotimaista tarhausta sillä, että muuten toiminta siirtyy Kiinaan, mutta samaan aikaan sitten täältä käsin edistetään Kiinan turkistarhauksen kasvattamista. Sen takia kysyisin nyt ministeriltä: Onko mahdollista keskeyttää nämä turkiseläinten kuljetukset Suomen rajojen ulkopuolelle? Onko mahdollista, että asetetaan turkiseläinten kuljetuksia koskeva asetus? [Puhemies koputtaa] Ja vielä parempi: olisiko mahdollista kieltää nämä kuljetukset kokonaan?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Autto.

17.30 Heikki Autto kok: Arvoisa herra puhemies! Kun tässä käsittelemme lakiesitystä eläinkuljetusten osalta, niin varmaan on hyvä osoittaa vahva tuki suomalaisille viljelijöille ja suomalaisille ruuantuottajille. On aivan selvää, että täällä eläimillä on paremmat oltavat kuin jos vastaavat tuotteet meille tuotaisiin sitten vaikkapa Euroopasta, joten tässä mielessä vahva tuki suomalaiselle viljelijälle.

Tämä valvonta-asetus ja sen Suomen lainsäädäntöön tuomat tekniset vaikutukset ovat varmasti sellaisia, mitä voimme kaikki tässä laajasti kannattaa, ja uskon, että maa- ja metsätalousvaliokunnassa tämä lakiesitys saa ripeän käsittelyn. Mutta lain perustelutekstissä on myös mielenkiintoisia asioita, joista haluaisin käyttää puheenvuoron ja myös kysyä ministeriltä.

Arvoisa puhemies! Erityisesti nostankin esiin täältä lain perustelutekstistä: ”Maa- ja metsätalousministeriön tietoon on tullut myös kiinalaisten kiinnostus ostaa ja kuljettaa Kiinaan mahdollisesti useita tuhansia poroja. Tämä tarkoittaisi merkittävää porojen pitkän

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2021 vp

matkan kuljetusten lisääntymistä. Toistaiseksi eläviä poroja on kuljetettu ainoastaan toisiin EU:n jäsenvaltioihin.” Ja tästä haluaisin kysyä ministeri Lepältä: eihän vain Suomi ole luisumassa tilanteeseen, jossa meidän sinänsä aivan erinomainen raaka-aine elikkä poronliha tai porontalja tai muut porosta saatavat osat lähtisivät meiltä ulkomaille jalostettaviksi? Tämähän on sellainen kehitys, johon ilman muuta pitää puuttua, ja meidän pitää pystyä Suomessa jalostamaan meidän maailman parhaat raaka-aineet maailman parhaiksi tuotteiksi, ja kaikkein parhaassa tapauksessa tietysti sitten vielä, kun se suomalaisessa ravintolassa tarjoillaan, vaikkapa se poronliha, tänne tulevalle matkailijalle, niin saamme kaikkein suurimman lisäarvon siitä työllistämään suomalaisia, luomaan meille siitä kestävää kasvua.

Tosiaan, kun kohtaamme nyt todella vaikean pandemiatilanteen, jossa esimerkiksi kansainvälinen matkailu on kokonaan pysähtynyt, niin tähän vaarantaa tietysti erittäin vahvasti tämän poroelinkeinoon, korkeaa lisäarvoa tuottavat yritykset, koska kansainvälisiä maksukykyisiä asiakkaita ei tällä hetkellä ole. Tästä haluaisin kuulla ministeriltä nyt vaakuutuksen, että onhan edelleen voimassa se, minkä aikanaan jo valtiovarainministeri Kulumuni tämän pandemian meitä kohdatessa lupasi, että yksikään elinkelpoinen yritys ei tämän pandemian vuoksi mene Suomessa nurin, ja tämä koskee aivan erityisesti tätä poroa jalostavaa yritystoimintaa tällä hetkellä Suomessa. Elikkä tästä haluaisin kuulla jämäkän vastauksen, että elinkeino säilyy vahvana ja siinä vaiheessa, kun kansainvälinen matkailu jälleen aukeaa, meillä on tarjota näitä maailman parhaita tuotteita eikä valuta siihen tilanteeseen, [Puhemies koputtaa] että täältä viedään eläviä eläimiä esimerkiksi Kiinaan, mikä olisi aivan kohtuutonta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Virta.

17.34 Sofia Virta vihr: Arvoisa puhemies! Liian moni eläin joutuu elämään vailla mahdollisuutta lajityypilliseen käytökseen. Aivan liian moni eläin joutuu kohdelluksi tavalla, joka ei ole missään tilanteessa hyväksyttävää. Yhteiskunnallinen keskustelu eläinten oikeuksiin liittyen kiteytyy usein lemmikkieläimien ympärille, mikä on toki tärkeää ja myös inhimillistä. On helpompi miettiä niiden eläinten oikeuksia, joiden kanssa moni meistäkin arjen jakaa. Kaikki eläimet ansaitsevat kuitenkin hyvän kohtelun, myös tuotantoeläimet.

Kuten edustaja Autto tästä puhui, on selvää, että moni suomalainen, jonka elinkeino muodostuu esimerkiksi tuotantoeläimistä, tekee varmasti hyvää työtä pyrkien pitämään huolta eläinten hyvinvoinnista, mutta me kuitenkin tiedämme, että epäkohtiakin löytyy, ja niihin tulee kyetä puuttumaan nykyistä paremmin. Tässä salissa puhutaan muutenkin aivan liian harvoin eläinten oikeuksista. Tänään olemme kuitenkin kuulleet monta hyvää puheenvuoroa. Kiitos esimerkiksi edustaja Elomaa tärkeästä puheesta.

Hyvä, että hallitus tuokin nyt esityksen, joka sisältää useita eläinten hyvinvointia lisääviä muutoksia, erityisesti nyt tässä tapauksessa liittyen kuljetukseen ja valvontaan. On tärkeää, että porojen ja turkiseläinten kuljetuksen sääntelyä tiukennetaan ja että jatkossa vaaditaan näiden eläinten kuljetuksista ulkomaille reittisuunnitelmaa.

Me vihreät toki katsomme, että turkistarhauksesta tulisi luopua kokonaan luopumistukea hyödyntäen. Ei yhdenkään eläimen tulisi kasvaa tai elää häkissä.

Hallituksen esityksen mukainen vaatimus reittisuunnitelmasta tuo kuitenkin erittäin tärkeän työkalun valvontaviranomaisille arvioida eläinten hyvinvointia ja tarpeen mukaan myös estää eläinten hyvinvointia heikentävät kuljetukset jo ennalta. Reittisuunnitelmaa ei

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2021 vp

voisi esimerkiksi hyväksyä tilanteessa, jossa teuraseläimiä pyritään kuljettamaan kuumina kesäkuukausina kolmansiin maihin läpi Euroopan.

Lisäksi on tärkeää, että Tulli määriteltäisiin nyt omaksi valvontaviranomaiseksi, jolloin se voisi valvoa eläinten kuljetusta muun toiminnan ohella, mikä tukee laittoman lemmikkikaupan ja järkyttävän pentutehtailun torjuntaa.

Meillä on kuitenkin vielä valtavasti töitä tehtävänä eläinten oikeuksien näkökulmasta, ja odotankin, että hallitus tuo pian myös muita eläinten oikeuksia parantavia esityksiä tähän saliin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Malm.

17.36 Niina Malm sd: Arvoisa puhemies! Tämä laki on varmasti kaiken kaikkiaan tarpeellinen, ja oikeastaan itse tarkastelen tätä vähän toisesta kulmasta ja tuon keskusteluun mukaan hevoskuljetukset.

Eläinkuljetusluvan pätevyysvaatimuksessa edellytetään osaamista ensiavun antamisesta myöskin hevoselle, kun hevosta kuljetetaan. Kuitenkaan vaatimuksessa ei edellytetä esimerkiksi hätäteurastuksen hallitsemista, eli mikäli eläin loukkaantuu kuljetuksessa niin pahoin, että se joudutaan lopettamaan, pitää paikalle kutsua poliisi. Kuitenkin yleensä ne hevoset, mitä kuljetetaan, ovat vakuutettuja, koska tarve kuljettamiselle tulee varsinkin juuri kilpailutilanteesta, on kyseessä sitten ravuri tai ratsu. Jos hevonen on loukkaantunut kuljetustilanteesta niin pahoin, että se on lopetettava tielle, pitää siis kutsua paikalle poliisi, mutta jos hevonen on vakuutettu, niin lupa hätäteurastukseen pitää tulla eläinlääkäriltä, jotta vakuutusyhtiö on valmis sitten maksamaan tästä eläimestä myös sen vakuutetun maksun. Toivoisin, että kun tätä valiokunnassa käsitellään, niin myös näitä epäkohtia otettaisiin huomioon.

Eläinten hyvinvointilainsäädäntö ei sisällä säännöksiä, jotka koskisivat näiden eläinten vakuuttamista, ja siksi tämä on tämmöinen harmaa alue, joka tuottaa ongelmia varsin useasti hevosten omistajille. Tässä kohdassa menee siis sekaisin se, onko silloin kyse kaupallisesta kuljetuksesta vai kyydistä, josta ei makseta. Hevospiireissä myös liikkuu tällä hetkellä tietoa, että jos kuljetat kaverin hevosta esimerkiksi 60 kilometrin päähän, niin kyseessä onkin kaupallinen kuljetus, jolloin kuljettajalla täytyy olla tämä ammattilupa, vaikka ollaan yhdessä menossa kisamatkalle. Näihin siis olisi syytä varmasti jonkunlaista perehdytystä saada ja keskustelua käydä nyt valiokunnassa.

Kuitenkin Suomen Hippos on lausunnossaan todennut, että on tärkeää, että kaupallisen toiminnan yhteydessä tapahtuvien kuljetusten ja muiden kuljetusten välinen raja on selkeä. Toivon, että tämä todella otetaan huomioon. Tutkintojen toteuttamisella ei silti välttämättä vielä pystytä estämään, ettei näitä huhuja ja väärinymmärryksiä sattuisi, mutta selkeyttämistä ja siihen pyrkimistä toki kannattaa aina harrastaa. Itse kannatan sitä, että koulutus on yhdenmukaista, jotta näiltä edellä mainitsemiltani epäselvyyksiltä ja tämänkaltaisilta huhuilta välttyään.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kalmari, kysyn tässä vaiheessa, puhutteko paikaltanne lyhyen puheenvuoron. [Anne Kalmari: Paikalta!] — Selvä sitten.

17.38 Anne Kalmari kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä lainsäädäntö on hyvä, ja se parantaa eläinten hyvinvointia, se on keskeisin lähtökohta. On tärkeää, että EU-säännökset

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2021 vp

laitetaan voimaan mutta Suomessa vähän ylikin, että voimme jälleen olla ylpeitä siitä, miten Suomessa toimitaan ja se kestää päivänvalon.

Meiltähän ei juuri eläinkuljetuksia ulkomaille ole, ja pyytäisinkin ministeriä ihan kertomaan, onko tuotantoeläinten kohdalla näitä elävien eläinten kuljetuksia. Pyytäisin ministeriä EU-areenoilla duubioimaan koko sitä käytäntöä, mikä on hyvin yleinen, että eläimet kuljetetaan elävinä teurastettavaksi toisiin maihin. Sitä tapahtuu EU:n sisällä ihan yleisesti — esimerkiksi porsastuotanto yhdessä maassa, kasvatus toisessa maassa ja kolmannessa maassa sitten teurastus. Tämä on oikeastaan käsittämätöntä, että tämä on mennyt tällaiseksi. Varsinkin sitten, kun kuljetetaan pitkiä matkoja EU:n ulkopuolelle, tämä koko järjestelmä olisi mielestäni syytä kyseenalaistaa. On myös erittäin hyvä, että koordinoidaan viranomaistyötä ja Tulli otetaan entistä vahvemmin mukaan. Siellä on toimijat, jotka kohtaavat arjessaan tätä kaikkea.

Täällä on käytetty erittäin hyviä puheita ylipäättään eläinten hyvinvoinnista, ja kyllähän meidän kuitenkin kaiken kaikkiaan täytyy olla ylpeitä siitä eläinten kohtelusta, mitä Suomessa harjoitetaan. Ja kuten edustaja Autto hyvin sanoi, joka kerta, kun valitsemme eläinperäistä ruokaa, on syytä valita se kotimainen, koska silloin tiedämme, että eläinten kohtelu on kohdallaan.

Tässä nousi hyvin tämä hevoskuljetustenkin ongelma, mutta jatkaisin oikeastaan myöskin hieman tästä byrokratianäkökulmasta. Pienissä eläinkuljetuksissa esimerkiksi lammastiloilta, joissa käytetään omaa siitoseläintä, tai miksei nautatiloiltakin, joskus tuntuu, että onkohan siellä se byrokratian määrä ja koulutuksen ja asiakirjojen vaatimustaso liiallisuuden suhteessa siihen, mikä kaikki edistää eläimen hyvinvointia. Siitä emme toki tingi yhtään tippaa, mikä tässä laissa oli tärkeimpänä, eli lain tarkoituksena on suojella eläviä eläimiä kuljetuksessa ja sen yhteydessä vahingoittumiselta ja sairastumiselta sekä kaikelta välitettävissä olevalta kivulta, tuskalta ja kärsimykseltä. On hyvä, että sitä sovelletaan selkärankaisten lisäksi nyt vielä laajemminkin sitten muuten. Mutta ihan kysyisin tästä byrokratian kanssa tasapainottelusta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja nyt, arvoisat edustajat, tätä aihetta varten tässä vaiheessa varattu puoli tuntia on käytetty. — Mutta ministeri Leppä vielä, 3 minuuttia.

17.42 Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Kiitoksia erittäin hyvästä keskustelusta ja hyvistä evästyksistä, ja myöskin varmasti maa- ja metsätalousvaliokunta sai tästä hyviä evästyksiä omaan työskentelyynsä. Ilahduttavaa on, että olemme kaikki samaa mieltä eläinten hyvinvoinnin kohentamisen tarpeesta, ja se on ehdottomasti näin.

Siksi se pitkä linja Suomessa on se, että me olemme olleet erittäin aktiivisia näiden pitkien kuljetusten vähentämisessä, ja mieluummin niin, että ne elävillä eläimillä lopetettaisiin. Meidän puheenjohtajakaudellamme tämä oli myös vahvasti esillä, sitä työtä me olemme jatkaneet, ja meitä seuranneet puheenjohtajamaat ovat myös ottaneet tämän saman. Paine näitä kuljetuksia kohtaan on nyt selvästi kasvanut. Ja niin kuin täällä mainittiin muun muassa tämä Suezin kanavalla tapahtunut asia, niin emme me voi näitä sietää. Näihin on pakko tulla muutos. Sen vuoksi on aina järkevämpää kuljettaa lihaa, ei eläviä eläimiä, ja tämä on se Suomen linja. Me emme kuljeta Suomesta eläimiä, paitsi siitoseläimiä. Siitoseläimet ovat asia erikseen, ja sukusolut ovat sielläkin puolella se, mikä on paljon parem-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2021 vp

pi kuljetusmuoto kuin se elävä eläin. Eli aina silloin kun kuljetetaan ruhoina, tilanne on toisenlainen ja paljon paljon parempi. Tämä on se Suomen tahto näissä asioissa.

No, sitten täällä kysyttiin porojen ja turkiseläinten kuljetuksesta: Olen samaa mieltä siitä. Näitä eläimiä ei pidä meiltä kuljettaa pois, vaan ne pitää jalostaa täällä tuotteeksi asti, ja se lisäarvo tästä hyvästä, eettisestä, kestävästä tuotannosta pitää saada meille tänne. Se on oma viestini tässä asiassa ja oma linjani myöskin. On ilman muuta selvää, että tätä meidänkin tapaamme toimia voidaan vielä parantaa, niin kuin tässä tapauksessa nyt tämän esityksen osalta tehdään, niin että meillä on ehdottomasti maailman parhaimmat, turvallisimmat ja kestävimmit tavat toimia ja kestävimmit tuotteet ja tuotanto. Se on ihan selvä.

Täällä tuli esille esimerkkejä vaikkapa lopettamisten osalta silloin, jos ollaan onnettomuustilanteessa, ja meillä nykyinenkin eläinsuojelulaki sanoo aivan selvästi, että on välittömästi eläin päästettävä näistä kärsimyksistään. Se on se johtava ajatus. Silloin se pitää tehdä heti ja välittömästi, sellaisen henkilön toimesta, joka siihen pystyy. Se on meidän velvollisuutemme, ehdottomasti näin.

No, sitten tämä kohdemaiden olosuhteiden tarkistaminen niin, että jos näitä kuljetuksia tapahtuu, pitää tietää paremmin: Juuri siihen pohjautuvat tässä lakiehdotuksessa olevat kohdat viranomaisten paremmasta yhteydenpidosta ja tiedonvaihdesta. Se on erittäin tärkeä asia myöskin.

Sitten viimeisenä asiana tähän kysymykseen, johon itse asiassa vastaus tässä keskustelussa jo tulikin: Elikkä uusi eläinten hyvinvointilaki tulee nyt sitten eduskuntaan ihan heti, kun se vain teknisesti saadaan aikaan. Se on nyt käytännössä valmis, ja se lähtee lausunnoille, ja se on ensi syksynä sitten eduskunnan käsittelyssä — vihdoin viimein, voi sanoa. Oli valitettavaa, että se viime kaudella niihin teknisiin ongelmiin tyssäsi, mutta nyt sitten tämän vuoden puolella eduskunta pääsee sitä odotettua uudistusta käsittelemään. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. Nyt keskustelu ja asian käsittely tässä vaiheessa keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 17.45

Asian käsittelyä jatkettiin kello 19.07

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 4 käsittelyä. — Edustaja Mari Rantanen poissa. Edustaja Kimmo Kiljunen.

19.07 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Me nyt kärsimme näistä menettelytavoista, joilla nykyisin eduskunnassa ohjataan näitä keskusteluja. Hetki sitten salissa käytiin poikkeuksellisen arvokas keskustelu eläintensuojelusta, eläinten hyvinvoinnista, ja siinä tuli se 30 minuutin raja vastaan. Seurasin sitä tuolta huoneestani ja tulin tänne käyttämään puheenvuoron, mutta valitettavasti se lyötiin kiinni.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2021 vp

Olisin mielelläni kiittänyt eduskunnan kansanedustajia syvällisestä tavasta lähestyä eläimiä, eläinten hyvinvointia. Kun miettii eduskunnan historiaa, tässä salissa käytyjä keskusteluja, niin epäilenpä, onko tässä salissa käyty eläinten hyvinvointiin liittyvää keskustelua samalla syvyydellä kuin tänään. Se oli poikkeuksellisen herkkää ja oikeisiin asioihin huomion kiinnittämistä. Meitä Animalian jäseniäkin varmaan oli koko joukko siihen keskusteluun osallistujista, jotka ovat ylipäänsä kiinnostuneita eläimistä ja eläinten hyvinvoinnista. Mutta jos on perinteinen sanonta siitä, että yhteiskunnan kehitystasoa mitataan sillä, kuinka se pitää huolta heikoimmistaan, niin ehkä voisi sitä laventaa tämän keskustelun pohjalta siihen ajattelutapaan, että todella se yhteiskunnan kehitystaso mitataan myöskin sillä, kuinka se ylipäänsä ylläpitää elämää, tukee elämää, ja sen takia tämä eläinten hyvinvoinnin kohentaminen oli tässä niin arvokkaalla sijalla.

Ministeri Leppä totesi hyvin selkeästi, että hänkin on sitä mieltä — mikä tämä aihe on tässä — että nämä pitkät kuljetukset, mitä elävien eläinten osalta tehdään, pitäisi itse asiassa saada täysin loppumaan, ja Euroopan unioni voi siinä näyttää hyvin mallikasta tietä. Ministeri Leppä myöskin oman puheenvuoronsa lopussa totesi sen, että me nyt kaikki odotamme sitä lakia eläinten hyvinvoinnista, joka on tulossa tänne eduskuntaan nyt hallituksen toimeksiannosta.

Tämäkin on historiallinen ajattelutapa, että meidän eläinsuojelulait ollaankin nyt muuttamassa toisenlaiseen kontekstiin. Me emme puhu enää eläinten suojelusta vaan aidosti eläinten hyvinvoinnista. Se on hieno, hieno lähestymistapa ja kertoo siitä, kuinka pitkälle etiikan ja moraalien osalta suomalainen poliittinen keskustelu ja myöskin lainsäädäntö ovat kehittyneissä, että me näemme elämän kokonaisuutena. Siinä on oma roolinsa myöskin eläimillä elävinä toimijoina ja meillä ihmisillä, jotka olemme näinä olioina tässä luomakunnassa tällä hetkellä siinä universumin osassa, mistä me tiedämme, kehittyneimpänä osana. Meillä on vastuu ei ainoastaan omasta hyvinvoinnistamme vaan myöskin muiden elävien hyvinvoinnista tässä yhteisössä, missä me elämme.

Hieno, arvokas keskustelu, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kinnunen.

19.10 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Olen samaa mieltä siitä, että täällä on käyty hyvää keskustelua eläinten suojelemisesta ja huomioimisesta.

Nostan esille joitakin asioita:

Tällä nykyisellä eläinten kuljetusta koskevalla lainsäädännöllä on voitu varsin hyvin turvata eläinten hyvinvointi kuljetusten aikana sekä kuljetusten valvonta, ja tämä eläinkuljetusten viranomaisvalvonta toimiikin pääosin asianmukaisesti ja tehokkaasti. Mutta toki, kun kuljetetaan paljon eläimiä, tapahtuu myös väärinkäytöksiä, ja kehittämistä tarvitaan.

On syytä muistaa, että suurin osa suomalaisten eläinten omistajista, olivat ne sitten tuotantoeläimiä tai lemmikkieläimiä, hoitaa eläimet hyvin. Itse tuntemistani eläinten omistajista, jotka hoitavat tuotantoeläimiä, kaikki tekevät sydämellä työtä. Siksi onkin syytä kiittää myöskin heitä siitä antaumuksellisesta työstä ja eläinten huomioimisesta.

Tässä lakimuutoksessa halutaan edistää kuitenkin niitä asioita, joissa on vielä kehittämisen tarvetta. Tulossa on myöskin eläinten hyvinvointia koskeva lakiesitys, ja sen yhteydessä voimme katsella eläinten kohtelua yksityiskohtaisemmin.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kilpi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2021 vp

19.12 **Marko Kilpi kok:** Arvoisa puhemies! Olemme tässä tärkeän asian äärellä. Katsoin juuri viime viikolla dokumenttielokuvan ”Mustekala opettajana”, ja se elokuva pisti kyllä kovasti miettimään, minkälainen on meidän suhteemme edelleenkin eläimiin ja millä tavalla meidän pitäisi eläimiin suhtautua. Sen dokumenttielokuvan päähenkilö on tällöinen loppuunpalanut elokuvantekijä, joka itseään hoitaakseen Atlantin rannalla lähti kotitalostaan sukeltelamaan sinne mereen ja törmäsi siellä sitten semmoiseen pieneen mustekalaan ja rupesi tutkimaan sitä mustekalaa ja tuli siihen tulokseen, kun hän sitten loppujen lopuksi saavutti tietynlaisen yhteyden siihen eläimeen, että mitä tapahtuisi, jos hän kävisi siellä joka päivä vuoden ajan tapaamassa sitä mustekalaa ja tutkimassa sen elämää ja ympäristöä. Syntyi todella koskettava tarina siitä, mitenkö älyllisiä olentoja eläimet voivat olla ja hyvin yllättävätkin eläimet — niin kuin esimerkiksi tämä mustekala, selkärangaton nilviäinen, joka osoittautui hyvinkin älykkääksi ja oivaltavaksikin, jopa tuntevaksi olenoksi.

Se elokuva samalla tavalla sitten opetti minua katsojana eläimistä, mutta se samalla tavalla opetti sitten myöskin ihmisenä olemisesta sen, kuinka me voidaan edelleenkin 2020-luvulla suhtautua eläimiin julmallakin tavalla. Tuntuu niin oudolta se, että saa lukea edelleenkin niitä uutisia siitä, mitenkö kaltoin eläimiä kohdellaan, minkä takia esimerkiksi tämmöisiäkin lakimuutoksia, -esityksiä ja -aloitteita pitää sitten olla, että ymmärtäisimme sen paikkamme tässä luomakunnassa, sen, että me emme ole luomakunnan kruunuja vaan osa sitä luomakuntaa ihan samalla tavalla kuin muutkin elolliset olennot. On aika pysäyttävää, että tämmöisenkin oivalluksen saa aikaan tuolla merenpohjassa elelevä pieni mustekala, jonka elinikä on sen vuoden ajan, minkä se dokumentti sitten sitä seurasi.

Minä suosittelisin lämpimästi kaikkia katsomaan tämän elokuvan. Se on erittäin opettavainen nimensäkin mukaisesti ja ajatuksia herättävä. Ja kun tulemme tämmöisten [Puhemies: 3 minuuttia!] asioitten eteen, niin siinä vaiheessa eläimet ja eläinten oikeudet ja hyvinvointi saavat ihan toisenlaisen syvyyden ja näkökulman. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kinnunen.

19.15 **Mikko Kinnunen kesk:** Tässä nyt sukulaiset keskustelevat keskenään. — Edustaja Kilpi nosti esille luomakunnan, miten olemme osa luomakuntaa, ja itse ajattelen, että tehtävämme on viljellä ja varjella luomakuntaa.

Tästä lakiesityksestä haluaisin nostaa tämän koulutusta koskevan osion: Eläinkuljetusasetuksen edellyttämästä koulutuksen järjestämisestä ei ole tällä hetkellä säädetty eläinkuljetuslaissa tai muussakaan lainsäädännössä, ja koulutusta ovat käytännössä järjestäneet tähän mennessä eräät asianomaisiin eläinlajeihin tai niillä harjoitettavaan toimintaan tai elinkeinon liittyvät toimijat sekä maatalous- ja hevosalan oppilaitokset. Nyt tässä sitten ehdotetaan, että eläinkuljetusasetuksen edellyttämää koulutusta voisivat antaa ja pätevyystodistuksen edellyttämiä kokeita järjestää ammatilliset oppilaitokset ja lisäksi että koulutusta ja kokeita olisi mahdollista järjestää ammattikorkeakouluissa. Oppilaitokset voisivat tarjota koulutusta myös erillisenä maksullisena koulutuksena henkilöille, jotka eivät suorita laajempaa ammatti- tai korkeakoulututkintoa. On hyvä, että tämä koulutusasia nyt määritellään ja että toimijat saavat riittävän koulutuksen voidakseen käsitellä eläimiä hyvällä tavalla.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2021 vp

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.